

просто механізмом прикриття неефективності клептократії. Вибори, навіть якщо там присутні символи демократії, через популістську риторичку і корупцію, призводять до банальної перетасовки збанкрутілих політиків, які за свою кар'єру постійно змінюють свою політичну позицію та відверто брешуть своїм виборцям. Людям, замість уже дискредитованих політичних сил, пропонують черговий «вибір» з аналогічних політ-проектів, в яких поступово з'являються ті ж самі обличчя. Власному народу вмикають платівку про реформи, а міжнародні партнери отримують чергові звернення про кошти для проведення їх фінансування. Однак, усе це, як правило, закінчується лише імітацією змін. Черговий уряд, як правило проголошує нові зміни декорацій не маючи політичної волі для зміни системи.

В тих чи інших формах, ця система діє на просторах колишнього СРСР, залишаючи країни, які мають величезні ресурси та роботящих людей, в злиднях та несправедливості. Така система має один стратегічний шлях – деградацію. Тотальна неефективність управління, корупція та неконкурентні умови в суспільстві не дають розвинутися найбільш креативним людям чи хоча б сформувати противагу олігархату – повноцінний «середній» клас, який би міг збалансувати подальший розвиток країни.

Суспільство, позбавлене економічних та політичних важелів, якісних соціальних ліфтів, та виховане на тотальній недовірі до будь яких інститутів влади, втрачає механізм еволюції та прогресу в своїй країні. Люди, розуміють, що бодай якісь зміни можливі виключно через насилля і революційні кроки. І будь які кризові моменти в недалугій економіці чи внутрішній політиці, можуть з легкістю спровокувати активний народний протест, який виносить країну на нову руйнівну революційну хвилю. Здається, події Революції Гідності 2014 року, які здетонували російську агресію на Донбасі та анексію Криму, нічому не навчили недалекоглядних «мільйонерів з нетрів», які навіть не намагаються вдаватися до системних змін в економічній та політичній сфері. Замість того, іде подальший розподіл залишків, суспільного пирога на фоні війни та зuboжіння населення. Таким чином, в чергове формується модель «ЕВОЛЮЦІЙНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ», яка затягує Україну у свій зашморк і може вкотре відкинути одну з найбільших країн Європи на узбіччя цивілізаційного прогресу.

Павленко Іва Олександрівна,
кандидат філософських наук,
викладач кафедри соціології
Запорізького національного університету

МИРОТВОРЕННЯ ЯК ОПІР ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ

З розвитком сучасного інформаційного світу глобальні економічна та політична системи почали набувати різноманітних мінливих та сталих якостей, з'явилися процеси, що регулюються через поінформованість, обізнаність

фактами, ідеями, подіями, слухами суспільства завдяки мережевим засобам зв'язку, що пронизували усі сфери життя світового суспільства. Третя хвиля інформаційного суспільства започаткувала формування нової інформаційної системи устрою світу, відбулася зміна провідних геополітичних та гео економічних позицій. Виникли нові методи воєнних дій і засоби досягнення миру під час воєнного протистояння.

Тому, необхідно визначити, яким чином жорстке управління та стратегічне воєнне мислення XIX та XX століття передали естафету сучасним інформаційним видам боротьби, які мають вплив і на подальший розвиток суспільних відносин та механізм миротворення в соціальному світі.

Відголосок інформаційного суспільства відчувається в процесах умиротворення, миротворення, війнотворення, їх мережевії єдності, взаємодоповненості, взаємообумовленості, взаємопокладанні, взаємопереходах. Така особливість сучасної інформаційної війни та миру дає змогу визначити основні видові характеристики війни і миру, виділити атрибутивні характеристики розвитку, дослідити ідентифікацію суб'єктів соціального світу, розглянути закономірний характер розвитку соціального світу в інформаційній площині. А саме, яким чином сучасні процеси миротворення можуть запобігти інформаційній війні.

Інформаційні й комунікативні зв'язки між державами у наш час стають визначальним фактором їх взаємовідносин. Формується інформаційна цивілізація, яка визначає нові форми війни та миру, останнє розглядається як світопорядок; інформаційні процеси вибудовують нові економічні відносини, які керуються через Internet, виникає споживання та обмін інформацією. У XXI ст. основним засобом сучасної світової політики, домінуючим способом досягнення духовної, політичної та економічної влади є інформаційна війна. Така війна визначається як спосіб створення системи управління інформаційними потоками з метою організації ноосфери і світового інформаційно-психологічного простору в своїх інтересах [2, с. 3].

У сучасному світі інформаційна війна розгортається на культурному, цивілізаційному, етнічному, релігійному фронтах [2, с. 3]. Таким чином, через глобалізацію у сучасному світі інформаційні потоки стають швидкими та мають сильний вплив на свідомість людей та усі сфери життєдіяльності суспільства. Інформаційна війна є спонукальним фактором для більш радикальних дій та масштабних конфліктів. Тому необхідне вироблення інформаційного імунітету проти маніпуляції та руйнуючого впливу на життя суспільства.

Ми бачимо позитивний вихід у створенні миротворчих інформаційних ресурсів, інститутів інформації, які використовують її для розвитку життя і є опором інформаційній війні. Якщо руйнуються віджилі форми суспільного порядку за допомогою поданої інформації, то виникає позитивний вплив інформаційної війни.

У інформаційній війні метою руйнації стає економіка країн, а не політична система. Тому, на перший план в оборонному потенціалі країни виходять не велика чисельність військ на базі живої сили, а використання

високоточної зброї і зброї на нових фізичних принципах з інформаційним протиборством.

Застосування так званих «інформаційних стабілізуючих операцій» у сучасних протиріччях між країнами поширює заходи, спрямовані на заспокоєння поваленого ворога і намагання покласти край насильству або порушенню дій зі сприяння миру [3, с. 5].

Миротворення визначається як позитивний механізм у структурі соціального світу і проявляється в діяльності суб'єктів, спрямованої на узгодження, гармонізацію відносин, формування якісно нового світу на засадах утворення, а не дезорганізації. Оскільки діалектична міра розвитку являє собою єдність процесів миротворення та війнотворення, протилежного процесу, то для гармонійного розвитку і формування соціального світу на засадах інформаційного суспільства, необхідно виробити аналогічні мережеві прийоми мирного узгодження конфліктної ситуації.

Суб'єкти соціального світу повністю поглинаються інформаційними потоками і виражають власну прихильність та погляди щодо війни або миру, згідно вжитої інформації – таким чином відбувається їх світоглядна ідентифікація та самоідентифікація.

У ЗМІ часто провокується викривлене бачення механізмів смуту – «свій – чужий», мобілізації – «солідарність – протистояння» зі сусідніми країнами, що визначає воєннотворчі процеси на державному та міжнародному рівнях.

Досвід ООН щодо вирішення післявійськових ситуацій актуалізує питання про превентивну дипломатію, яка має потенціал щодо профілактики ескалації конфлікту.

Дипломатичне вирішення і мирне врегулювання воєнної ситуації як опір інформаційній війні на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей є питаннями міжконтинентальної і європейської безпеки, безконфліктного розвитку і взаємодії країн світу, збереження цілісності і унітарності кожної держави, яка має неоднозначне відношення через реальну геополітичну дестабілізацію між США, Євросоюзом та Росією.

За допомогою влучно поданої інформації виникає відчуження або солідарність країн. Солідарність як соціальна цінність дає можливість консолідувати і гармонізувати відносини, але збільшує небезпеку, яка може виступити як ціннісна детермінанта виникнення і розвитку конфліктів в самій гострій формі [1]. «Замиріння» можна розглядати як деформацію процесу миротворення, тому що основна проблема, яка породила конфлікт чи війну не вирішується, світ перетворюється на штучне узгодження заради налагодження спокійного життя в соціальному світі, а основні конфліктні проблеми стають латентними і переходять в «хронічну стадію».

Кульмінацією конфліктної ситуації є війна, всеохоплююче озброєне протистояння сторін. Миротворення та узгодження є основними механізмами виправлення стану соціального світу з військової загрози до мирної обстановки. «Замиріння» розглядаємо як деформацію процесу миротворення, основні конфліктні проблеми стають латентними, а мир перетворюється на штучну злагоду заради відновлення спокійного життя в соціальному світі.

Така ситуація може бути продукована ЗМІ, які латентують або навпаки загострюють конфліктне ставлення сторін одна до одної. Тому що, мережеві структури впливають на діяльність міжнародних організацій та інституцій в улагодження конфлікту, мобілізації миротворчих міждержавних взаємовідносин, гармонізації спільних зусиль в антивоєнній та миротворчій діяльності

Таким чином, у закономірному характері розвитку соціального світу у дихотомії миротворення і війнотворення формується культура і навіть естетика інформаційних миру і війни, уявлення суб'єктів соціального світу про необхідність і можливість цих станів і відповідних процесів у державі та громадянському суспільстві. Відновлення миру необхідно проводити гібридним та мережевим способом на усіх рівнях безпеки країни. Миротворення як опір інформаційній війні стає реальним за умов створення «фабрик думки», спрямованих на підтримку миру, обмін досвідом між державами та громадськими і громадянськими інституціями – усе це має проводитись за допомогою засобів масової інформації об'єктивно та не спотворено.

Література

1. Козер Л. Функции социального конфликта / Льюис Козер ; пер. с англ. О. Назаровой; под общ. ред. Л. Г. Ионина. – М.: Идея-Пресс: Дом интеллектуал. кн., 2000. – 205 с.

2. Панарин И. Н. Информационная война и геополитика / И. Н. Панарин. – М.: Поколение, 2006. – 560 с.

3. Bloechl T. D. Mission Complete?: Tactical Intelligence during the Transition from War to Peace / Timothy D. Bloechl. – Fort Leavenworth, Kan.: School of Advanced Military Studies, U.S. Army Command and General Staff College, 1992. – 66 p.

Поліщук Павло Анатолійович
аспірант Донецького національного
університету імені Василя Стуса

ФІЛОСОФСЬКА ПРОБЛЕМА ВІЙН І МИРУ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПОГЛЯДІВ Т. БЛЕРА

Починаючи і античних часів і до сьогодні, філософія накопичила широке коло глобальних проблем людства. Одним з ряду актуальних питань у цьому ключі є проблема миру і війни. Людина завжди прагнула до вирішення конфліктів цивілізованим шляхом. Проте, не всі суперечки можливо розв'язати ненасильницькими методами. В усьому світі філософи та науковці пропонували свої способи часткового вирішення питання миру та війни, оскільки розв'язати його у повному обсязі практично неможливо. Ми можемо зустріти як ідеї повного пацифізму та ненасильницьких методів спротиву, як, наприклад, у